

**„Monitoring morskih staništa na području otočića Porer
(Javna ustanova Kamenjak)“**

Tijekom istraživanja u 9. mjesecu 2019. godine utvrđen je rebraš *Mnemiopsis leidyi* na svim istraživanim profilima otočića Porer, ali u relativno malim populacijama. Alga *Caulerpa cylindracea* nije utvrđena prilikom istraživanja na profilima, iako je prisutna u području južnog dijela Istre (primjer NP Brijuni). Također nije utvrđen niti jedan primjer invazivnog plavog raka *Callinectes sapidus*. Otočić Porer je zanimljiv je zbog vrlo dobro očuvane livade morske cvjetnice *Posidonia oceanica* i prisutnog maerla (inkrustirajuće crvene alge). Zbog stalnih jakih pridnenih struja oko otočića (većinom u pravcu sjeverozapada), vrlo je malo cvjetanja alga na listovima posidonije i unutar biocenoze fotofilnih alga. Stoga je otočić Porer jedan od najmanje ugroženih lokacija južnog dijela obale Istre s obzirom na negativan antropogeni utjecaj (kanalizacija) i utjecaj rijeke Po. Cvjetanje mora relativno brzo „očisti“ zbog jakih pridnenih struja. Biocenoza infralitoralnih alga i biocenoze livada morskih cvjetnica sunajugroženija područja što se tiče turizma, najviše zbog velike biološke raznolikosti. Lokacija je zanimljiva i roniocima na dah koji su primijećeni u velikom broju za vrijeme istraživanja.

Ronilački turizam značajno doprinosi ugrožavanju utvrđenih populacija koralja, mahovnjaka, spužava i mnogočetinaša. Ronioci često rone preblizu kolonija i oštećuju ih perajama i ronilačkim bocama (IUCN stupanj ugroženosti - DT 1.3; 6.1). Područje otočića Porer, zbog svoje iznimne ljepote podmorske faune, te velike bioraznolikosti vrsta, zaslužuje viši stupanj zaštite. To ne znači da treba zabraniti ronjenje, već ograničiti broj ronioca i dozvoliti ronjenje samo iskusnijim roniocima. Ribolovni alati oštećuju livade morskih cvjetnica (IUCN stupanj ugroženosti - DT 5.4), te bi ih trebalo u potpunosti zabraniti. Tijekom istraživanja nisu utvrđeni ribarski alati. Odbačeni otpad također ugrožava spomenute biocenoze (IUCN stupanj ugroženosti - DT 9.1.3). Većina se brodova sidri unutar livade morske cvjetnice *Posidonia oceanica* i tako je oštećuju. Na mnogim mjestima prilikom istraživanja utvrđeni su tragovi sidrenja. Potrebno je označiti mjesta gdje se brodovi mogu sidriti ili postaviti kamene blokove sa bovama za sidrenje.

Kameni koralj *Cladocora caespitosa* (kao vrlo ugrožena vrsta koralja u Sredozemnom moru, pogotovo klimatskim promjenama) na svim istraživanim profilima je u odličnom stanju i nisu primijećeni znakovi izbjeljivanja i nekroze polipa. Za bolju zaštitu otočića Porer predlaže se bolja informiranost turista i ronilaca (posebno onih na dah) o zaštiti podmorja. Potrebno je educirati nadzornike i voditelje ronjenja o potrebnoj zaštiti podmorske flore i faune u Natura 2000 područjima. Kod periske *Pinna nobilis* nisu utvrđeni znakovi bolesti kao u južnijem dijelu Jadrana. Nekoliko uginulih jedinki ulazi u postotak redovne smrtnosti kod ove vrste školjkaša. Potrebno je daljnje praćenje populacija periski uz otočić Porer, ali i u ostalim lokalitetima Ju Kamenjak.

Zbog prirodne ljepote, te niz vrsta koje su zaštićene zakonom (crvene alge „maerl“, morska cvjetnica *Posidonia oceanica*, koralj *Cladocora caespitosa*, periska *Pinna nobilis*) otočić Porer zaslužuje viši stupanj zaštite, ne samo kao „No take zona“. To isto vrijedi za cijelo morsko područje JU Kamenjak, s obzirom da ovdje morska cvjetnica *Posidonia oceanica* (kao i periska) odolijeva antropogenim i klimatskim pritiscima. Upravo zbog toga bi trebalo o jačoj zaštiti morskih staništa unutar JU Kamenjak.

Kružić P. i sur.

Hrvatsko biološko društvo Zagreb, prosinac 2019.